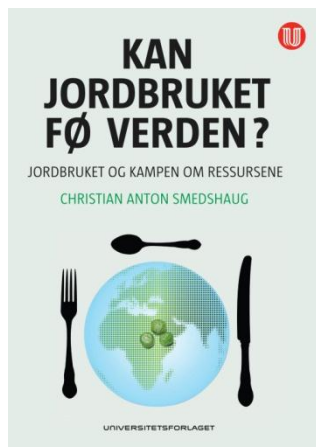

Landbrukspolitiske utfordringer

Chr. Anton Smedshaug
AgriAnalyse

Norges største industrier i mrd

Alle

Bedrift	2009	2010
Statoil	465	530
Telenor	98	95
Hydro	67	76
Yara	61	65
Reitan	41	59
Orkla	56	57
Norgesgr.	53	56
Helse S-Ø	56	55
Storebrand	48	48

Samvirke + kjeder

Nr	Bedrift	2009	2010
18	Coop	29	28
26	Tine	19	19
29	ICA	18	18
31	Nortura	17	17
56	FK agri	10	10
256	FK ra	2.1	2.1
341	G.Hallen	1.5	1.5
	Samvirke tot	50	50

Den norske jordbruksmodellen

- Familiejordbruk (prisregulering, odelslov, konsesjon, kvoter)
- 1905-1928, 1995 tollvern,
- 1930/1936 Omsetningsloven, markedsregulering/etterspørselstilpasning
- Samvirke
- 1950- Hovedavtalen- støtte/kjøp av tjenester, investeringsvirkemidler

Fra privat markedsorientert ordning til statlig?

2 Økonomi

Profil 2. november 2012 **Aktuelt**

Kutt i toll, mindre makt til Tine og Nortura og omlegging av støtteordningene. Det kan bli konsekvensene av en ny, blå regjering.

Høyre og Frp vil ta makt fra Tine

LANDBRUK
STYVEN KILVESTAD LANGRØD

Høyre og Frp mener at dagens landbruksordning ikke fungerer.

«Vi har for lite kjøtt, for lite melk og for lite fylling. Når vi kjøper, sier Frp Håvard T. Nordli. Norsk landbruk kan stå overfor betydelige endringer dersom Høyre og Frp innstiller regjeringens politikk etter valget neste høst. «En avgjørende faktor er landbruksloven. Regjeringens forslagene «Praktiseringen av den aktuelle handelen, koster Høyre og Frp.

Kan miste posisjon
En konsekvens av de to partienes politikk kan bli at Tine og Nortura mister sin posisjon som regulator i markedene for melke- og kjøttprodukter.

«At Tine og Nortura utløser markedspolitiske prosesser, blir det som om en egen avdeling i Sparebank eller Nortura hadde i oppdrag å fungere som helt i landets sentrale bank. Selskapene som regulerer markedene, er selv store produsente, aktører, og det er ureddelig for konkurranse, sier Svein Flåten, næringspolitisk leder i Høyre.

Som markedsregulatorer gir Tine og Nortura i dag stans og belagninger om midlertidige tollnedsettelse, basert på årlig produksjonsprognose og prognose for produksjonen. Flåten mener at Nortura og Tine er mer systemisk enn å være flere aktører som sammen regulerer markedene.

«Vi må ha en visjon frem for markedets regulering også i den nærmeste fremtid, men den må bli mer uavhengig enn i dag, for å være tydelig og på kartlegges system ikke fungerer.

«Vi Høyre etter hvert utvikle markedets regulering?»

Ja, det kan være aktuelt å gjøre dette for å gjøre for mer eller mindre usikker, men jeg kan love at jeg mer regjering utvilsomt klarer vi best i en bred og laglig faglig utredning av alternativer til dagens ordning.

Vi fører ordningen
Høyre mener det viktigste politiske grepet vil bli å endre ordningen for å sette til landbruksloven ved endring tilskuddene av støtte til de ulike produsentene og for å legge til de ulike støtteordningene. I de fleste tilfeller er det de minste produsentene

Fakta
Markedsregulering i norsk landbruk

- ▶ Markedsreguleringen skal sikre en best mulig balanse mellom produksjon og etterspørsel
- ▶ Nortura, Norske Felleskjøp og Tine er regulatorer i markedene for kjøtt, horn- og melkeprodukter
- ▶ Markedsregulator har mottatt skilt fra bønder over hele landet og fornyingspolitikk til andre aktører i industrien. Prisene er basert i jordbruksstatistikken
- ▶ Dersom det produseres for lite, kan det åpnes for import ved at Statens landbruksforvaltning reduserer importtariffene i en periode
- ▶ Dersom det produseres for mye, kan ulike tiltak som lagring og eksport tvunget av markedsregulatorens
- ▶ For fjærr, frukt og grønt tar man ikke en markedsregulator og prisstatistikken er dermed friere.

Stor foto: Håvard T. Nordli for landbruksloven med Statens landbruk.

overføres til Statens landbruksforvaltning mens et nytt system utvikles.

«Vi liker å se på å utvikle hele markedets regulering og tips for en konkurranse, men vi må ha et annet system i en overgangsperiode, sier Nordli.

Han mener dagens system har feil.

«Det økonomiske systemet fungerer ikke, det ser vi stadig veik, og det kan nemlig bli verre enn det er i dag.

Nordli mener Høyre og Frp bli enige om landbruksordningen.

«Vi ser at Høyre følger etter oss på mange punkter og er glade for det. Vi ønsker å gå lengre på en del områder, men jeg er sikker på at vi kommer til å bli enige.

Flåten mener oppgjørspolitikk er et fornuftig alternativt løsningsalternativ.

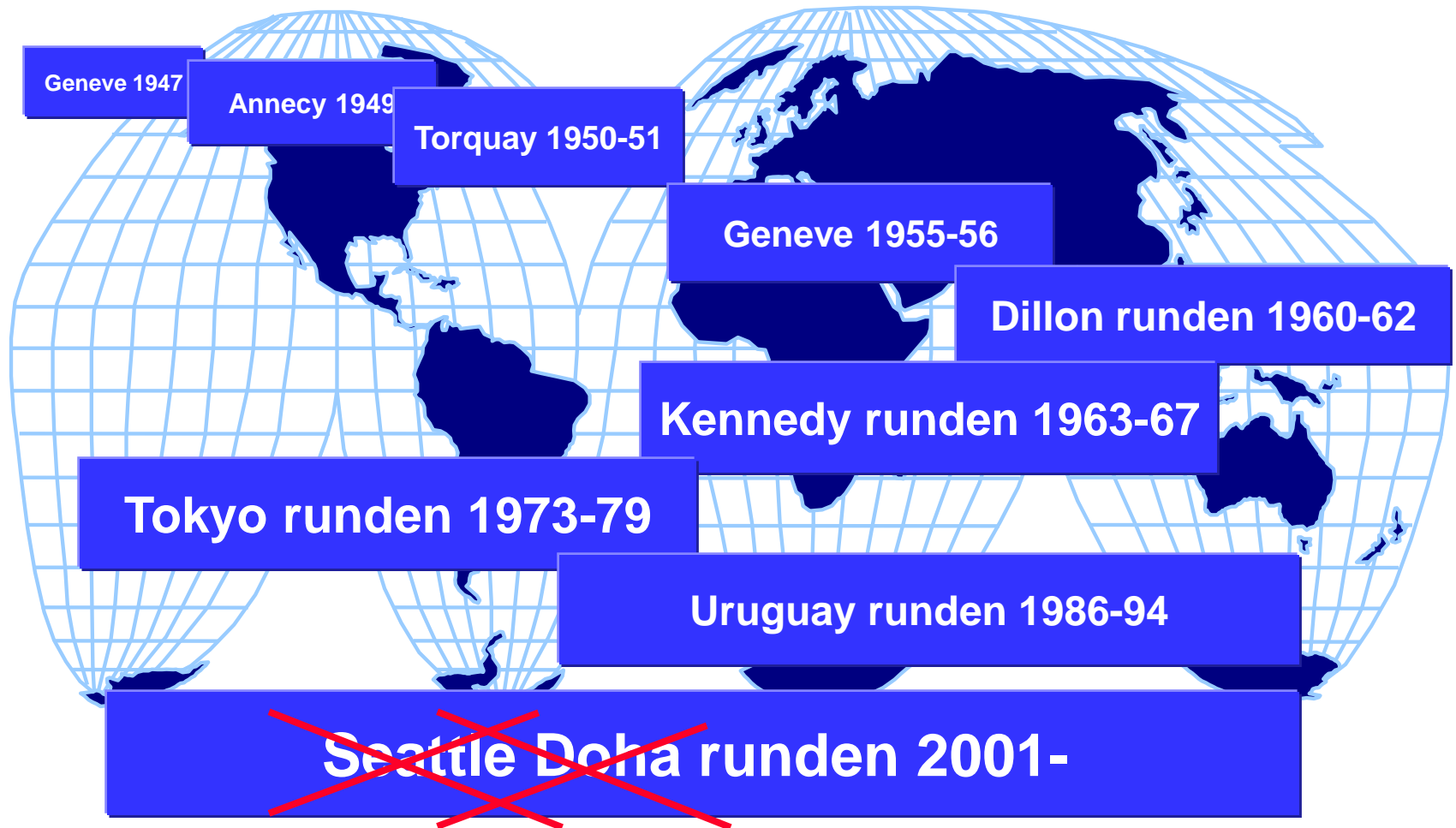
«Landbruksstatistikken er viktig også på bagerlig side, men det har vært en viss blanding i politikken de siste årene, sier landbruksregulatorens

Dette er Høyre og Frp enige om

- **Reversere tolløkningen** på det og kjøtt. Gradvis bytte ned tollmurene for å tilpasse Norge en ny WTO-avtale.
- **Få et klart skille** mellom produsenter og markedsregulator (Tine/Nortura), starte utredning av ny løsning.
- **Fjerne alle eksportsubsidier**, som f.eks. indirekte eksportstøtte til Jærbeig.
- **Fjerne bopiketen** på landbruksseidendommer, fjerne den statlige prisreguleringen på landbruksseidendommer.
- **Oppheve odelretten**
- **Sørge for** at en større andel av tilskuddene går direkte på produksjon.
- **Fjerne en del kvotebeprensninger** og konsesjonsprems, både for kveitbruk og samferdit.
- **Fjerne formuesskatt** og arveavgift.

Internasjonale handelsforhandlinger – VIII runder med GATT, ingen med WTO

Amerikanerne erklærer WTO-forhandlingene som døde. Målet med forhandlingene er å fjerne handels-hindringer, redusere landbrukssubsidier og gjøre det enklere for u-land å få markedsadgang i rike land.

USA gir opp å få til en WTO-avtale

HANDELSAVTALE

Ole Ask
New York

Aftenpostens korrespondent

USA satser i stedet på tosidige handelsavtaler med land i Stillehavsregionen, Nord-Afrika og Midtøsten for å nå sine eksportmål.

– Det er ingen bevegelse i den såkalte Doharunden i WTO-forhandlingene. USAs mål er derfor å presse på for østet frihandel der mulighetene byr seg, forklarer statssekretær i det amerikanske utenriksdepartementet, Robert Hormats.

Bærer ansvar

Mange har pekt ut USA og Kina som de to landene som bærer ansvaret for at forhandlingene i Verdens handelsorganisasjon (WTO) om en internasjonal handelsavtale ikke beveger seg fremover.

Fakta

WTO-forhandlingene

- ▶ Den såkalte Doharunden i Verdens handelsorganisasjon (WTO) ble innledet i Qatars hovedstad Doha i november 2001.
- ▶ Målet er å redusere handelshindringer. Uenigheten dreier seg i første rekke om toll på landbruksvarer og industriprodukter og markedsadgang for tjenester.
- ▶ Møtetningene går mellom de rike og store med USA, EU og Japan på den ene siden og utviklingsland med Kina, India, Brasil, Sør-Korea og Sør-Afrika i førerret.
- ▶ Det er også betydelig intern uenighet mellom EU og USA når det gjelder toll på landbruksvarer og landbruksubsidier.

Foto: AFP/NTB

På spørsmål fra Aftenposten om hvem han mener bærer ansvaret, svarer statssekretær Hormats:

– Jeg vil ikke legge ansvaret på Kina og USA. Jeg tror det er en rekke grunner til at det står stil-

WTO-forhandlingene har tilbrukt seg globaliseringsmotstandere fra hele verden og utløst flere steder voldelige sammenstøt med politiet. Bildet er fra WTO-toppmøtet i Hongkong i 2005. FOTO: LEE JAE-WON

le. Jeg vil påpeke at det er områder hvor Kina og vi er uenige. Grunnen er at Kina på mange områder ser på seg selv som et utviklingsland. Landet er ikke villig til å påta seg de forpliktelsene som vi mener er så viktig handelspartner som Kina bør påta seg. Men Kina er ikke det eneste landet med den-

ne holdningen, men jeg vil ikke peke ut Kina og i alle fall ikke USA. Hormats understreker at USA er svært opptatt av frihandel, og distanserer seg fra de republikanske presidentkandidatenes handter mot Kina.

Hormats sier at på grunn av stillstanden i WTO-forhandlinge-

ne, leter USA etter andre løsninger.

– Vi er ikke alene om dette. EU gjør det samme, forklarer han.

Økt handel

Økt handel er en viktig del av president Barack Obamas oppskrift for å få USA ut av den økonomiske krisen. Målet er å doble USAs eksport innen 2015 fra 2010-nivå. Det betyr fra 1000 milliarder dollar til 2000 milliarder dollar. Dette skal, ifølge Det hvite hus, kunne gi USA to millioner nye arbeidsplasser.

Statssekretæren peker på tosidige avtaler som USA har inngått med Colombia, Panama og Sør-Korea.

– Vi er opptatt av å utvikle partnerskapet rundt Stillehavet. Dette er en dynamisk prosess hvor ni land nå deltar, og det er ytterligere tre land som kan tenke seg å bli en del av dette partnerskapet. Et tredje eksempel er at USA vil styrke båndene til de land som er en del av det som kalles Den arabiske våren. Vi ønsker å styrke handelsforbindelsene med dem. Tunisia og Egypt er to land vi allerede har hatt samtaler med, sier Hormats.

af@avisen@aftenposten.no

2002-2012 Fra overskudd til kamp om ressursene – 2022?

- Utfordringene 2002
 - fordeling av matoverskuddet
 - fallende priser
 - Fullføre Doharunde
 - Vesten vinnere over Sovjetkommunismen, Østutvidelsen 1. mai 2004
 - ”Korstogskapitalisme” - Irak og Afghanistan
- Utfordringen 2012
 - Håndtere varierende mattilgang og usikkert verdensmarked
 - Stigende/variable priser
 - Doharunden er strandet
 - Klimaendringer
 - Tilpassning
 - Utslippskutt
 - Vesten tapere over Kinakommunismen?
 - Starten på en europeisk depresjon
- Hvordan håndtere usikkerhet det kommende tiår???

EU, U.S. to negotiate free-trade deal from spring 2013: officials

Anbefal

142 personer anbefaler dette. Sign Up for å se hva dine venner anbefaler.

By Robin Emmott and Doug Palmer
BRUSSELS/WASHINGTON | Wed Oct 17, 2012 9:32am EDT

(Reuters) - Europe and the United States are set to launch trade talks early next year to deepen the world's largest trading relationship, EU and U.S. officials say, potentially unleashing billions of euros of new transatlantic business.

Together, the bloc and the United States account for about half the world's economic output and nearly a third of world trade. But a debt crisis in Europe and elusive American growth are pushing both sides to consider

But both sides appear likely to leave much of the highly sensitive agricultural sector out of the agreement altogether, diplomats say. Washington maintains a 15-year-old ban on EU beef imports imposed because of American concerns about mad-cow disease. The European Union says the ban breaks World Trade Organisation rules.

The United States, in turn, faces prohibitively high tariffs for its beef and pork products, running into Europe's complex definitions of high-quality meat.

Genetically engineered foods are also contentious, with the United States in favor of developing the industry but with the European Union against. "They will not be part of the deal," said one EU diplomat in Brussels.

Tweet 123

Share

Share this

+1 4

Email

Print

Related News

[Hungary moves to escape EU fines, aid deal hopes dim](#)
Wed, Oct 17 2012

[Czech PM: EU banking union plan not acceptable in current shape](#)
Wed, Oct 17 2012

Analysis & Opinion

[Another euro zone summit](#)

[Emerging EU and the end of "naked" CDS](#)

12. Oktober ... 2012

Tullete toll

Stadig meir frihandel, opnare grenser og fri flyt. Det har vore Arbeiderpartiet si linje. Så gjekk partiet til sengs med Sp og SV, skriv **Arve Thorvik**.

SNUDD. Tidlegare var Arbeiderpartiet for meir frihandel og åpnare grenser, skriv artikkelforfattaren Arve Thorvik.

Det var ein gong eit arbeidarparti som bygde landet og tok landet i bruk gjennom å byggja industri på fundamentet av landets energiresursar. For å få det til, måtte grensene bli opnare og tollmurane lågare. Berre slik kunne fossane som var omsmelte til metall og skogane som var kokte til avisepapir, koma ut i verda.

Difor var dei blant dei fremste då Gatt vart til på 1940-talet, då Efta oppstod mellom 1950- og 1960-talet, då handelsavtalen med EEC kom på 1970-talet, då EØS kom i overgangen mellom 1980- og 1990-talet - jamvel då

EU-medlemskap kom på dagsorden på nittitalet.

Stadig meir frihandel, opnare grenser, og fri flyt. Slik har Arbeiderpartiet halde «retrininga», for å halda seg til statsministerens oppdaterte retorikk.

Men så gjekk Arbeidarpartiet til sengs med Senterpartiet og SV, og Soria Moria vart målet. Senterpartiet er nok for frihandel i festalar, men ikkje for sine egne kjerneveljarar, bøndene.

Kostnaden Arbeidarpartiet har måtta betala for å få eit stramt budsjett, budsjett disiplin, forsiktig bruk av oljepengar og eit moderat oppgjør

Vår mangel på solidaritet med Europa er vel kjent på kontinentet

for bøndene, har mellom anna vorte nye tollsatsar for ost og kjøtt som ligg på både to og tre hundre prosent. Difor finn ein seg også i at Norturabukken passar både havresekken og grensepostane, slik at ikkje folk flest skal foreta seg på franske ostar og indrefilet frå Uruguay.

Ikkje eit vondt ord om den subsidiemødna Jarlsbergosten, men eg har vanskeleg for å forstå at andre land skal kasta

seg over dette eksportprodukt når nordmenn skal skremn over til norske erstatningar gode importerte kvalitetsprodukt.

Norsk fiskerieriering har måtta slita i alle tider med skiftande politiske stemni bøljer og febrilske handels murar i mange land - ikkje heilt allik det den norske ringa nå gjer. Det har vore misnøye med norsk landb varetollar, kvalfangst, self fangstkvotar, utriveleg ut dring av lokale konkurranse for låge prisar, og seinast Nobelkomiteen.

Det er difor langt i ovet frekt og nonchalant av la bruksminister Trygve Sla Vedum når han flirer bot bagatelliserer dei mogleg somme vil seia sannsynl konsekvensane av at vi i ordnar det slik at bøndene andre land må bera kost ved at vi har «stramme» bruksoppgjør, og eit nei monopol som ikkje klan

Landbruk. Den norske tollmuren er rett og slett ikke en moderne, europeisk økonomi verdig.

Det store norske selvbedrag

Kronikk

Benoit Hennelsen
Det konservative Folkeparti (K) i Danmark, medlem av Europaparlamentet

Daniel Caspary
Christlich Demokratische Union Deutschlands (CDU) i Tyskland, medlem av Europaparlamentet

Norge er et av Europas mest proteksjonistiske land når det gjelder landbruk. Det er i hvert fall Norge, EU, eller resten av verden tross med, og tiden er kommet for å ta et oppgjør med rangforestillingen om at det er holdbart i lengden.

Den norske regjeringens proteksjonisme er ikke tilfeldig. Den er strategisk og Regjeringen ser tydeligvis ingen problemer med å bruke skatte- og tollsats som våpen mot en mer konkurransedyktig

omverden. Det gir selvfølgelig ut av europeiske produsenter, men det går i like stor grad ut over norske innbyggere.

Forstømt mentalitet

Tollmuren har vi, desverre, måttet leve med lenge. Det som for å av prøv oss er at den norske regjeringens mentalitet er så forstømt at spontane omklassifiseringer og tollsjetninger forutan, i 2012, brukes som politisk middel for å beskytte landbrukssektoren.

La oss derfor fremtidsvis noen ferske eksempler. I juli ble europeiske i forenning, fra en dag til den neste, pålagt en ny tollsats på hele 72 prosent. Ifølge den rød-grønne regjeringen var det snakk om en korreksjon av en ni år gammel implementeringsfeil. Men det var så krusk at ni år gammel feil som alle europeiske, og særlig danske, gartnerier hadde innsluttet sin produksjon etter.

Ost og kjøtt

for å gjøre vondt verre har den norske regjeringen på presensstyret flere tollsjetninger på ost og kjøtt. I forbindelse med statsbudsjettet for 2013. Tollsjetning-

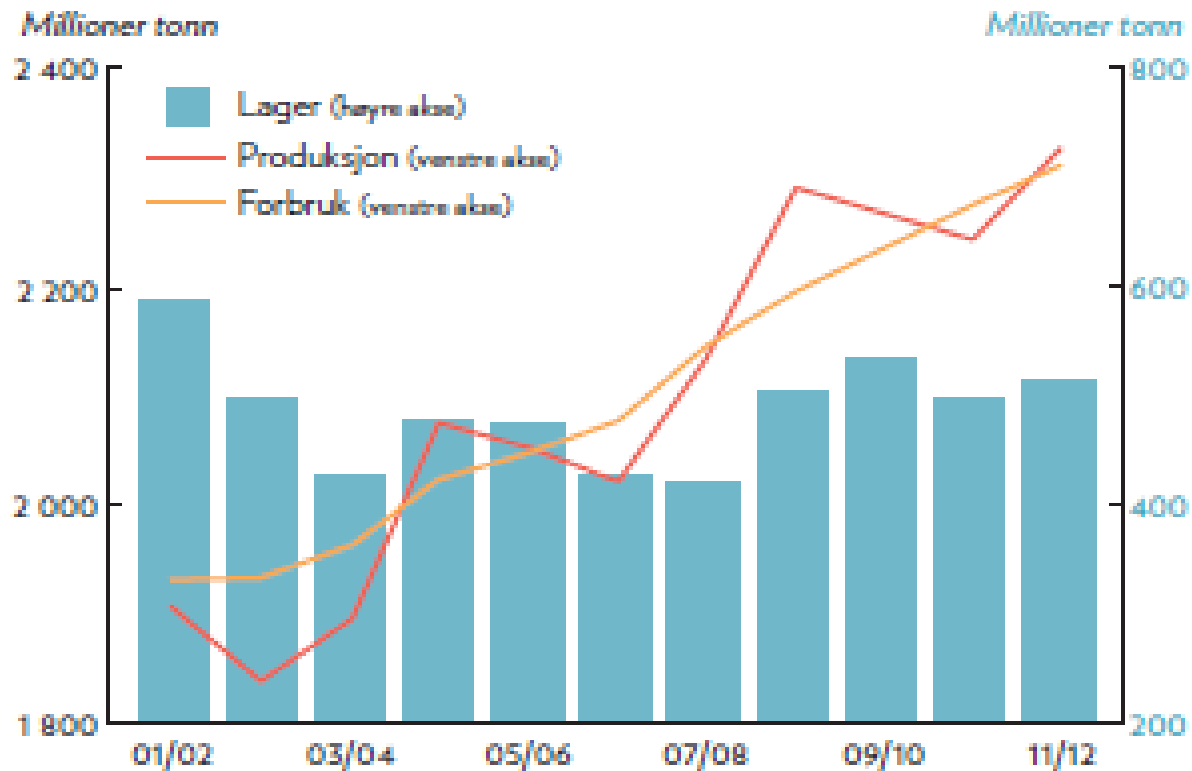
gene, som trer i kraft i januar, kommer som følge av en omlegging av tollene fra kronollert til prosentoll. På en rekke harde oster, herunder Gouda, endres tollene fra 27,5 kroner pr. kilo til hele 27 prosent av ostens verdi. På oksekjøtt byttes prosentollene opp på 244 prosent, og for svine- og lammekjøtt er satsen 429 prosent. Det betyr høyere priser og et dirligere utvalg for norske forbrukere.

Samtidig sementeres de rød-grønnes usolidariske holdning til frihandel. På den ene side ønsker de frihandel uten toll når det gjelder eksport av norsk fisk, og EU's hjelp til å fremme denne frihandelen. Men når det gjelder import av europeiske landbruksvarer handler det plutselig om å beskytte et bortskjært norsk landbruk.

Usolidarisk avtalebrudd

Disse endringene er stikk imot ånden i EØS-avtalen. Artikkel 39. En viktig del av den avtalen som Norge sluttet seg til i 1994, er at samhandelen mellom Norge og EU gradvis skal liberaliseres for landbruksprodukter, inkludert bearbejdede landbruks- og fiskeriprodukter. Det vil si at de

Er det globale matmarked i ferd med å endre seg?

Figur 2.2 Kornproduksjon, forbruk og lager.

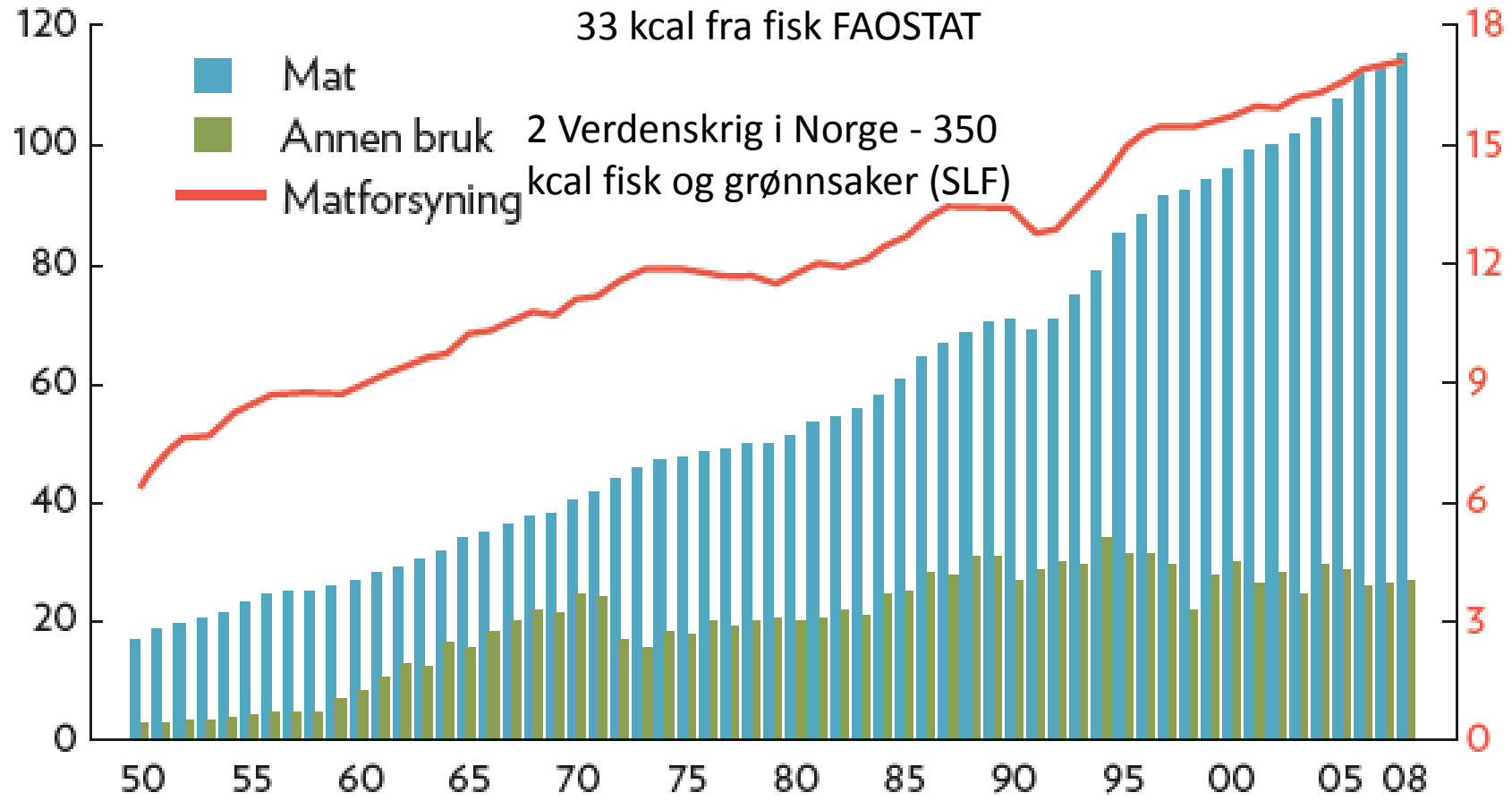
Ressursutfordringene

- Produsere
 - Mat til 7 mrd mennesker (okt. 11)
 - Energi - høy og havre/biodiesel og bioetanol - 1. og 2. generasjon
 - Industrivarer - bomull, ull, lær, lin, gummi, hamp
 - Nytellesmidler - kaffe, te, kakao, (krydder)
- Fø
 - 2-2,5 mrd i jordbruket/bønder - inntekt
 - 925 + mill som sulter, + feilernæring
 - 46 mill bruker matkuponger i USA
 - En stadig økende middelklasse – 3 mrd mennesker 2045? (2 mrd 60+)
 - 9 mrd mennesker i 2045 (10 mrd rundt årtusenskiftet)
 - Traktorer, lastebiler og biler
- Behov
 - Kornproduksjonen må øke med 60 % (minst) , kjøtt og melk dobles
 - 80 % av økningen på dagens areal (Samveldet av uavh.stater, Angola, Kongo, Sør-Sudan, Sudan, Brasil, Nord i Sør-Amerika)
 - I SSAfrika må den minst firedobles (850 mill i 2011 → 1 500 mrd i 2050)
 - Villfisk, fiskespisende oppdrettsfisk og plantespisende oppdrettsfisk utgjør drøye 17 kg pr person globalt – kjøtt ca 40 kg.

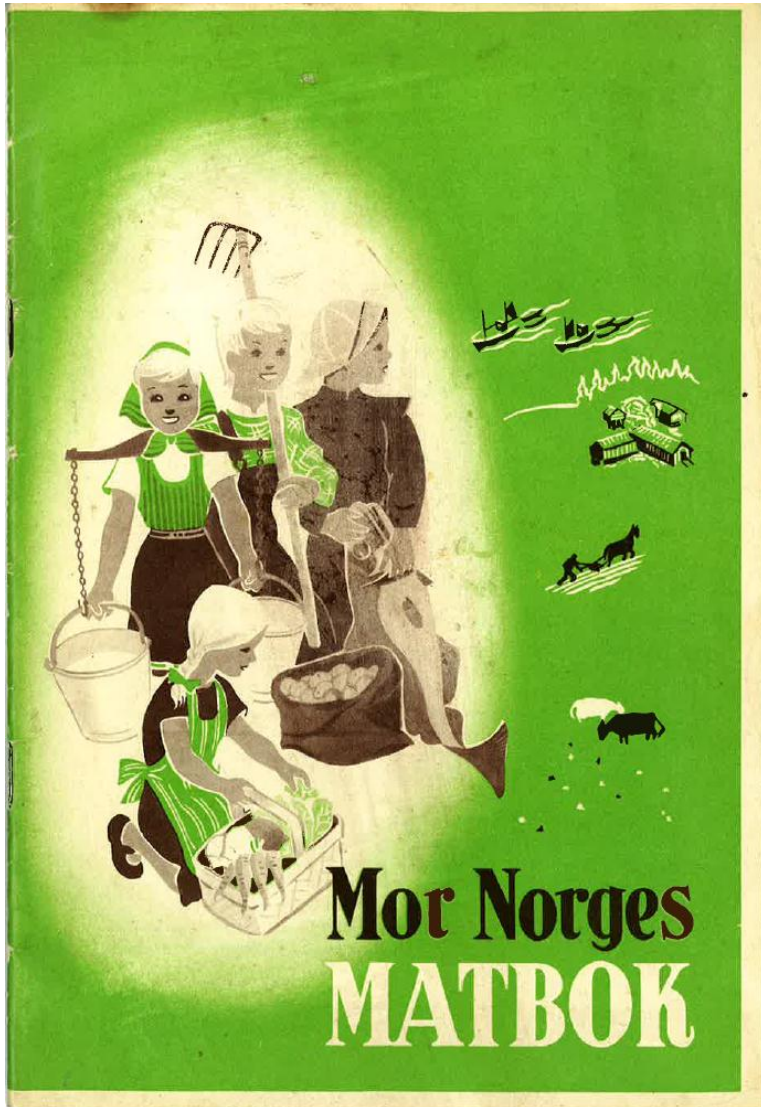
Bruk av fisk
(millioner tonn)

Totalt 2 800 kcal pr. person
2 300 kcal fra planter
500 kcal fra husdyr
33 kcal fra fisk FAOSTAT

Fisk tilgjengelig (kg/capita)

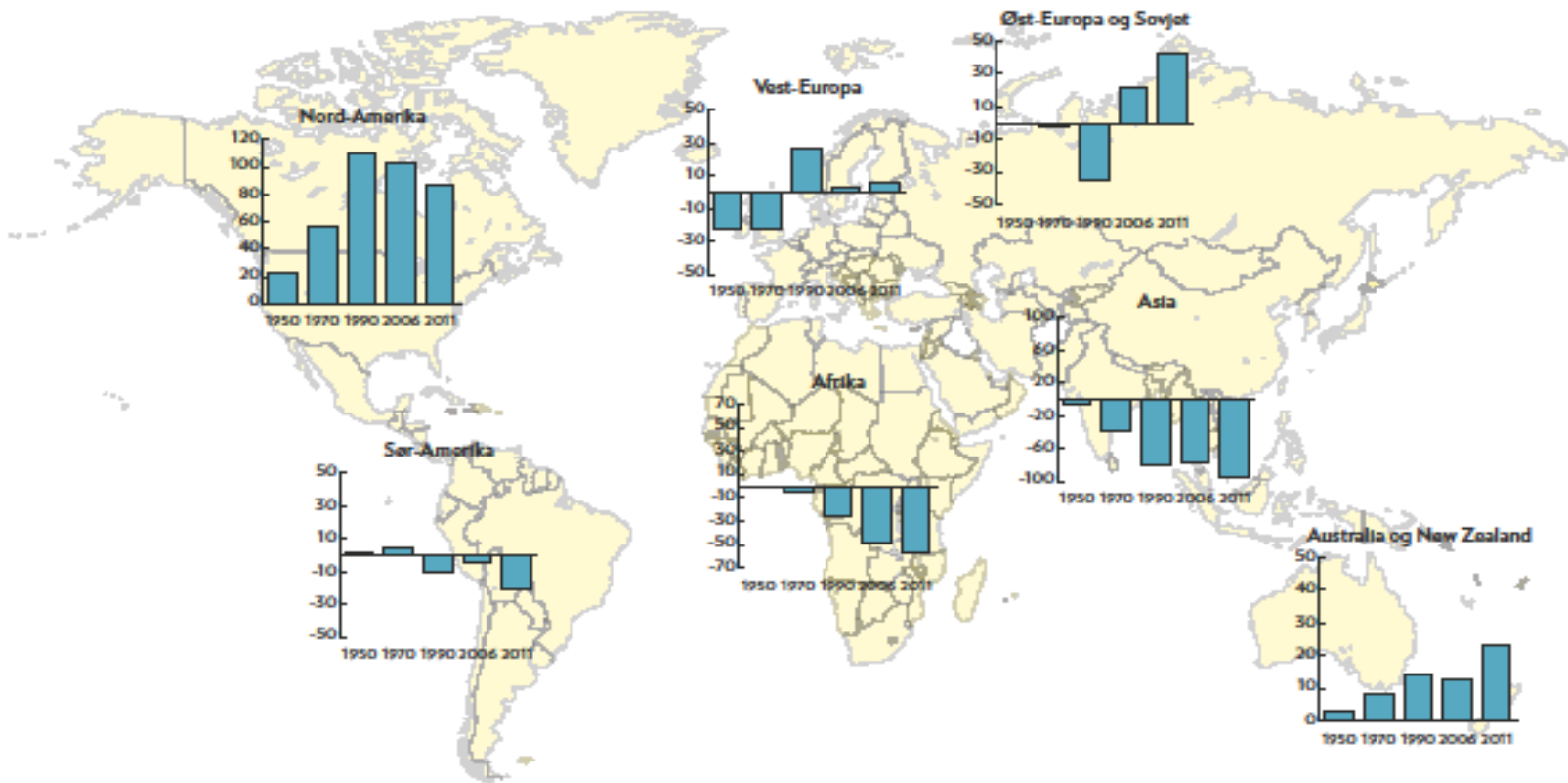

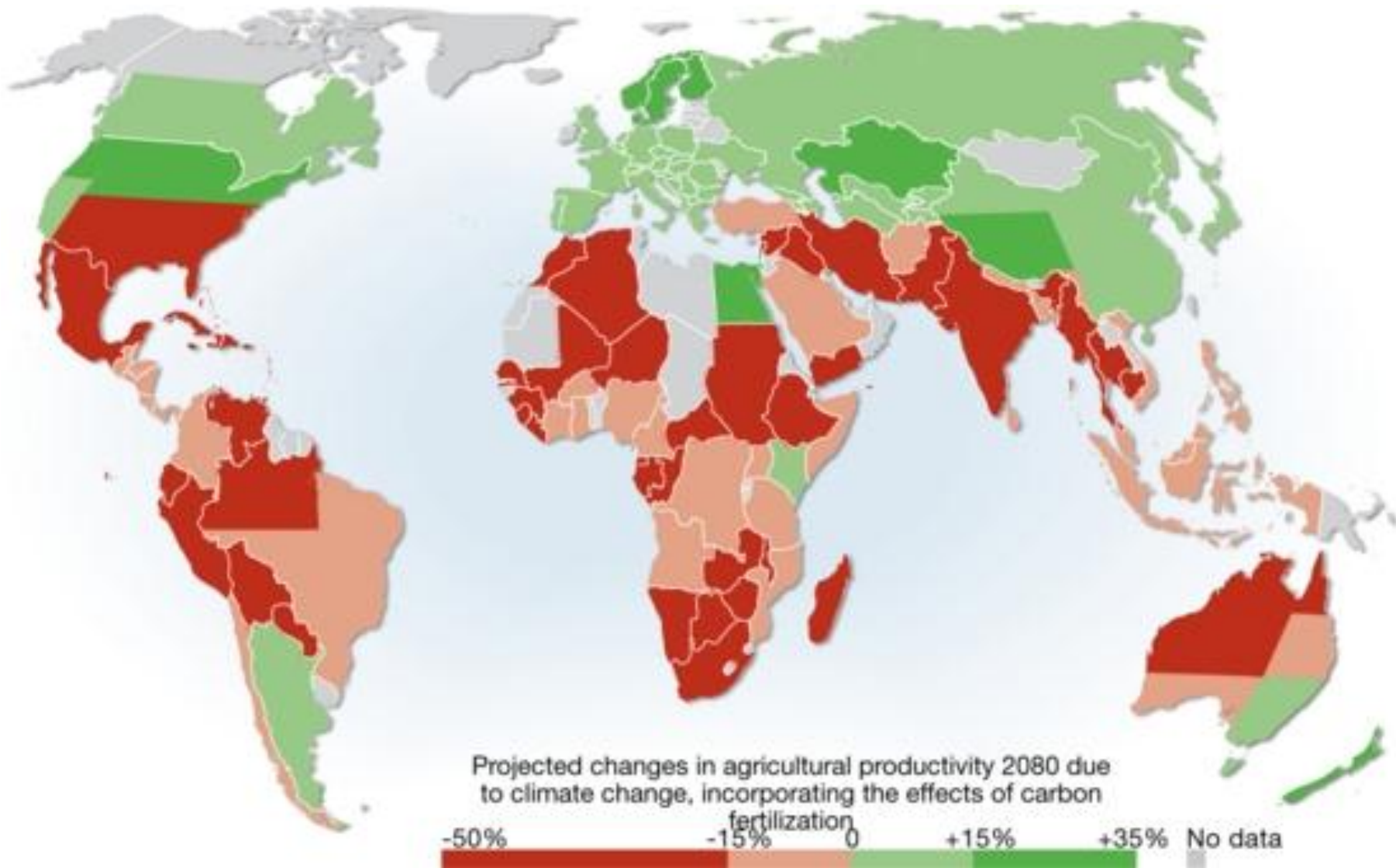
Krisekosthold, vinteren 1940

- 150 g fisk pr. person
 - 75 g mager – 75 kcal
 - 75 g fet – 150 kcal
 - Totalt 225 kcal - 10 % av daglig forbruk
 - Daglig forbruk rundt 2 500 kcal
- 2 Verdenskrig i Norge - 350 kcal fra fisk og grønnsaker (SLF anslag)

Import og eksport av korn

Kilde: W. Cline, /kart Grid Arendal H. Ahlenius

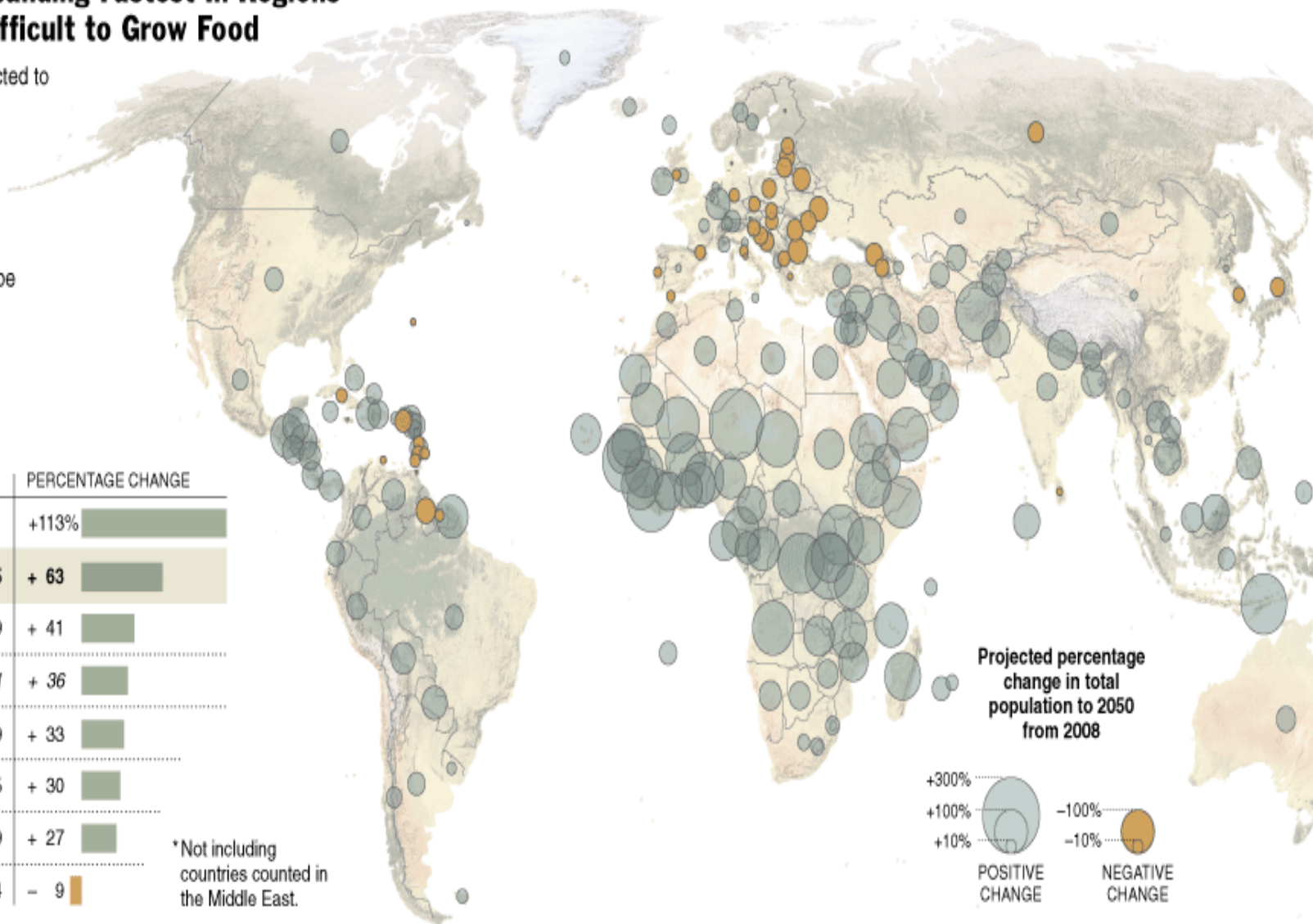
Populations Are Expanding Fastest In Regions Where it Is Most Difficult to Grow Food

The world's population is projected to grow to 9 billion before 2050. Proportionally, the countries in Northern Africa and the Middle East are among the fastest growing. But those are the world's driest regions, and by 2050, fresh water there will be twice as scarce.

Projected total population

IN MILLIONS	2008	2050	PERCENTAGE CHANGE
Sub-Saharan Africa	827	1,761	+113%
Middle East and Northern Africa	364	595	+ 63
Oceania	35	49	+ 41
<i>World</i>	<i>6,750</i>	<i>9,191</i>	<i>+ 36</i>
Latin America and the Carriibbean	579	769	+ 33
Northern America	342	445	+ 30
Asia*	3,872	4,909	+ 27
Europe	731	664	- 9

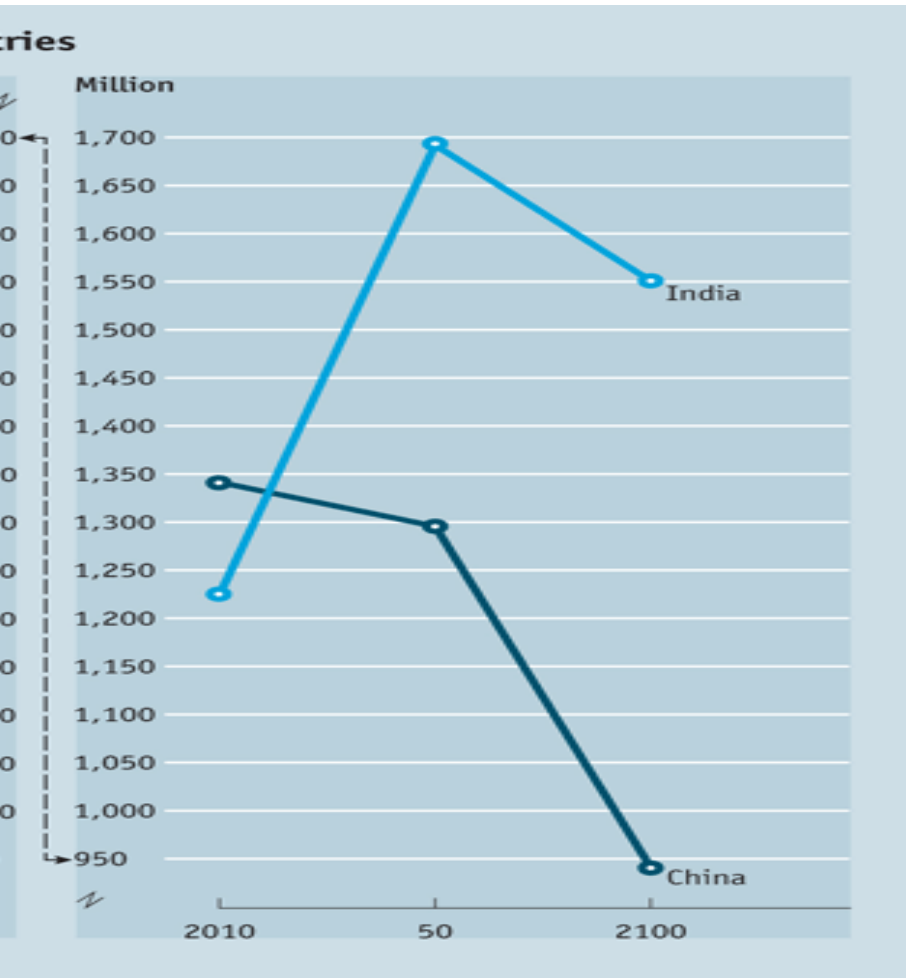
*Not including countries counted in the Middle East.

Projected percentage change in total population to 2050 from 2008

Stor usikkerhet

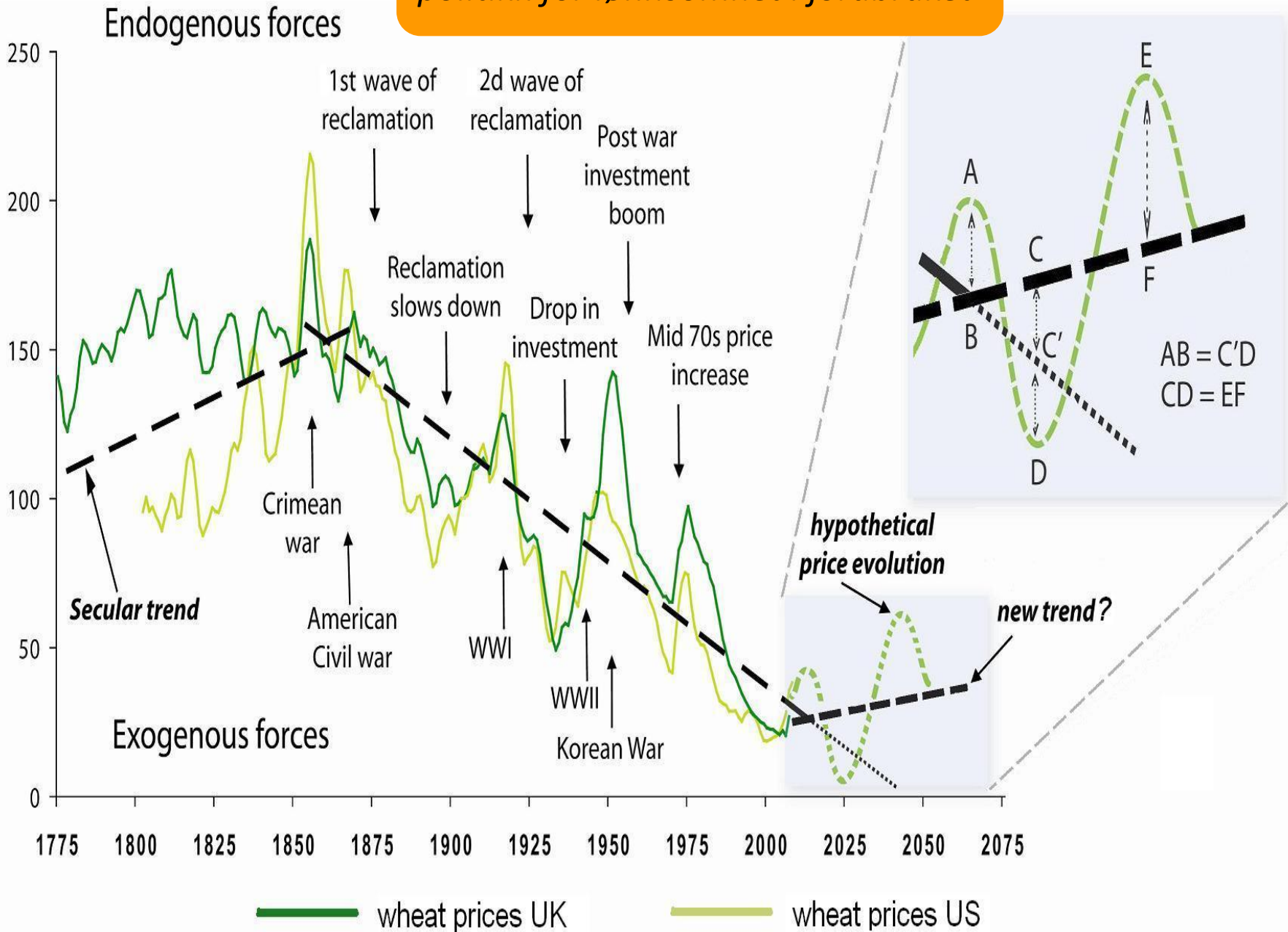

- Dyrere innsatsfaktorer
 - Olje vil bli knappere og dyrere – men når?
 - Dyrere fosfat?
- Hvor mye vil disse ha?
 - Midtøsten stor hveteimportør
 - Kina stor soyaimportør
 - India vipper mot nettoimport
- Økende bruksområde for jordbruksvarer
 - Biodrivstoff
 - Annet
- Finanskriser
 - Gir for lave investeringer i jordbruket?
- Klimaendringer vil ramme særlig sterkt hos dagens importører
- Landbruket må gjøres i stand til å håndtere en uforutsigbar framtid

Erfaringer fra 2011

- Temperatur 1,9° høyere, 135% mer nedbør i forhold til normalen, 14 % mindre solinnstråling som følge av skydekke.
- Konsekvens:
- Smørkrise
- 18 % egenforsyning av matkorn
- Mer bruk av kraftfor.
- Ødeleggelse av jordstruktur

Investeringer krever framtidsrettet politikk for lønnsomhet i jordbruket

Krig

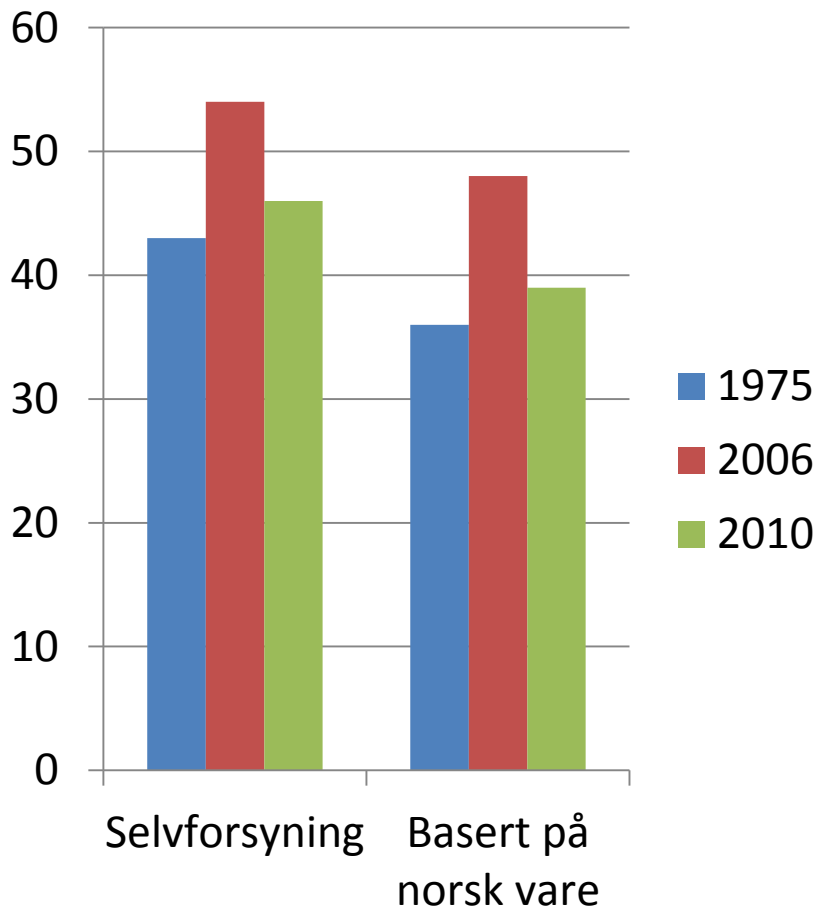
- "Matsituasjonen verst i Norge!" Stav. Aftenblad 18.7.1945
"Det forstår et stort arbeid for å organisere matforsyningen i Europa. De forente staters jordbruksutvalg fremhever nødvendigheten av fortsatte leveranser av matvarer til Europa. **De slår fast at matvaresituasjonen i Norge var verre enn i noe annet land som de har besøkt**, selv om situasjonen i Belgia og Nederland er meget alvorlig. "

- "Tvangsdyrkingen vil snart kunne oppheves, men ikke det første år. Alle må tvert imot innstille seg på at **hver dyrket jordfleck skal nyttes og hvert strå skal høstes**. Det samme gjelder hugsten av tømmer og skogsved." Landbrukets gjenreisning

Norsk selvforsyning

”Ikke svenske tilstander og landbruket over hele landet.”

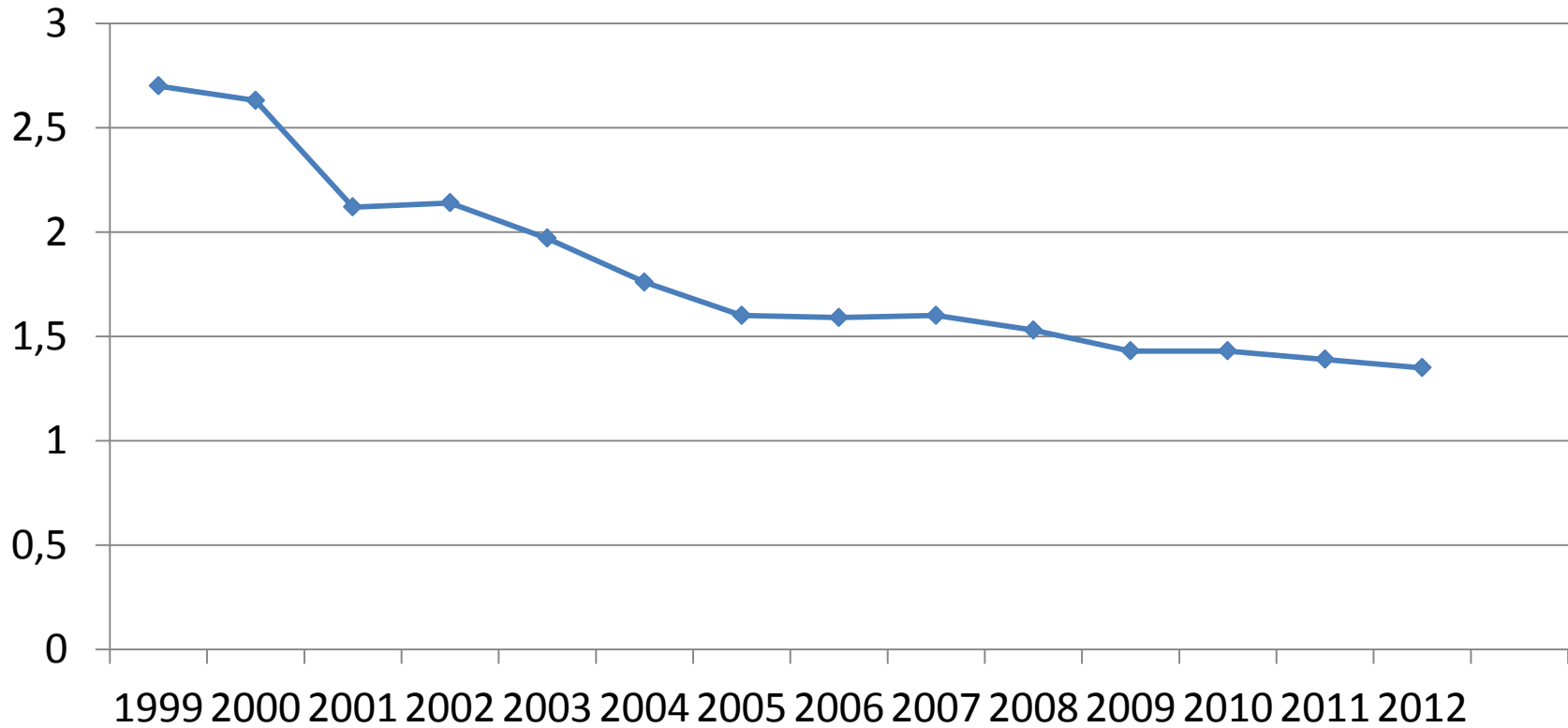
Arne Haugen

- Målsettinger 1990 St. meld. 14 (76-77):
 - Selvforsyning til 49 % (40%)
 - Total areal 10 mill dekar (9 mill)
 - Kornareal 3.6 mill dekar (3.0 mill)
 - **SV 70 %, H- Sp 60 %, Ap 52%**
- Målsetning Meld. St. 9
 - ”Regjeringen vil innenfor de gitte handelspolitiske rammer, legge til rette for økt produksjon av landbruksvarer som det er naturgitt grunnlag for og som markedet etterspør, slik at selvforsyningen kan opprettholdes om lag på dagens nivå” s. 75

Tabell 1.1 *Endringar 2001/2011 i forbruket, norsk produksjon og import etter mengde på ulike varegrupper til den norske marknaden*

Utviklingstrend 2001 versus 2011 ¹			
Vare	Forbruksutvikling	Norsk produksjon	Importutvikling
Ost	29 %	16 %	241 %
Yoghurt	55 %	45 %	353 %
Storfe	1 %	-5 %	85 %
Sau/lam	0 %	-4 %	109 %
Svin	17 %	20 %	-5 %
Fjørfe	112 %	112 %	-10 %
Grønsaker	35 %	15 %	63 %
– Potet	-18 %	-31 %	47 %
– Gulrot	42 %	21 %	422 %
– Lauk	60 %	55 %	71 %
– Blomkål	-4 %	-30 %	36 %
Eple	8 %	-48 %	22 %
Korn samla	8 %	-10 %	44 %

Jordbrukets støtters andel av statsbudsjettet

”En nasjon av kjøtthuer”?

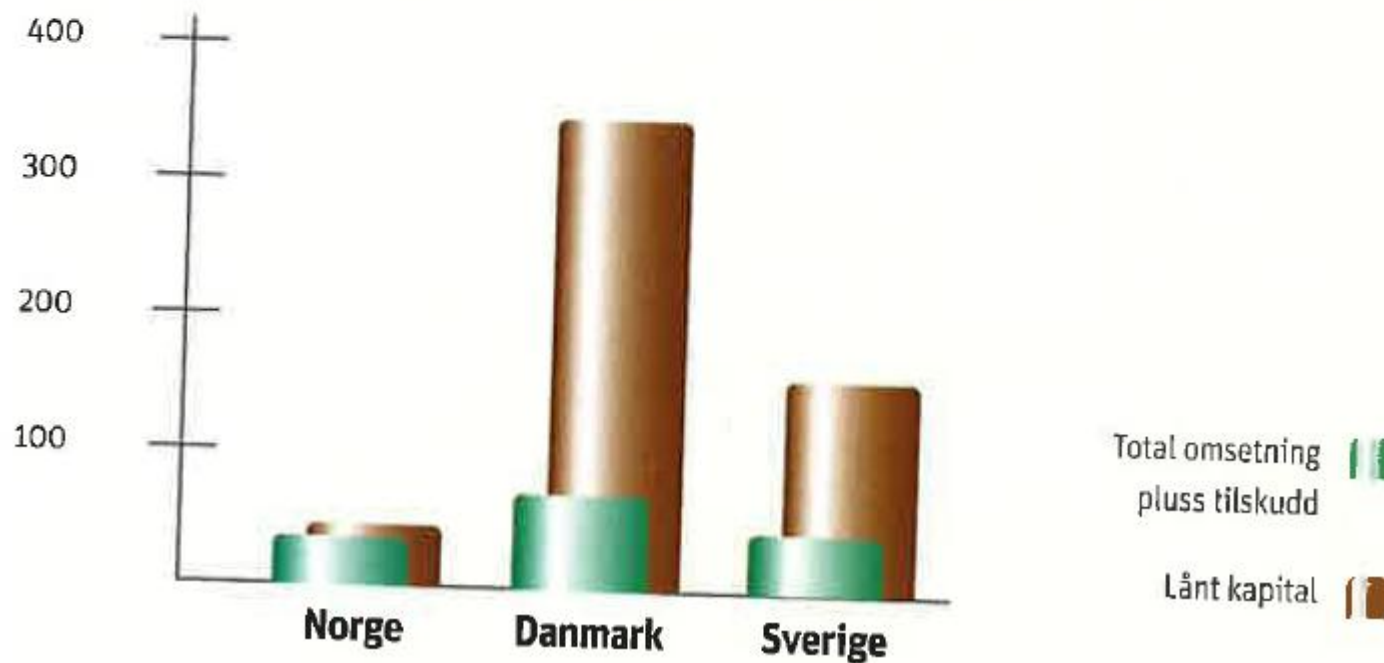
- «Virkemidlene er som medisin, virker stort sett etter hensikten, men drar med seg enkelte mer eller mindre alvorlige bivirkninger».

- Politikk og Penger
- Politikken er inntakt men:
 - Stabilisering av inntekt
 - Fall i produksjon
- Pengene svikter
 - Markedsinntekt (tollvern, etterpørselstilp.)
 - ”kjøp av tjenester”
 - Kapital
 - Investeringsvirkemidler
 - Gode bygningsløsninger
 - Holde eiendomskostnader nede

Visste du at...

Gjeldsutvikling i Norge, Sverige og Danmark er:

	Sverige	Danmark	Norge
Total omsetning pluss tilskudd	44,1	70,5	35,8
Lånt kapital	157,3	347,4	44,8

En struktur tilpasset utnyttelse av arealressursene

- Vi må utnytte ressursene og arealene der de er.
- Øke beitebruk gjennom å ha dyr nær beiteareal i inn- og utmark. Sikre enheter og politikk som kan videreføre utmarksbruk og seterdrift.
- Lage en struktur som er tilpasset dyrere korn og olje ved transportbehov minker og beitebruk øker
 - Når blir stordriftsfordeler stordriftsulemper?
- Investere i bygninger og driftsapparat for å håndtere klimaendringer og øke produksjonsvolumet.
- Vi må tilpasse strukturen til Norges topografi og ikke forsøke tilpasse Norge til en "ønsket struktur."

Politiske løsninger

- Mer fokus på økt nasjonal produksjon
 - Øke gras- og kornarealet
 - Nydyrking
 - Begrense nedbygging av jord (vs master i Hardanger)
- Integrering av jordbruk og klima
 - Karbonforvaltning
 - Tilpassningstiltak – grøfting, tørkekapasitet, høstingskapasitet
- Investeringspakke for et variert landbruk over hele landet (Riksrev)
 - **Heve tilskuddsgrenser**, rentestøtte
 - Heve avskrivningssatser (vil senke inntekten, kreve mer budsjettstøtte)
 - Innføre fondsavsetning for investeringer på gården
 - Lik teknologitilgang for alle
- Energi- og drivstoffstrategi for fossilfri 2030
 - Beste håp for skogbruket?
- Inntektsgapet må tettes
 - Inntektsutvikling som andre grupper. Lavinntektstillegg

Systemet må gjøres **fleksibelt** for å håndtere en **uforutsigbar** framtid

Tro, håp og ærlighet

- Tro på idealene
- Håp til politikken
- Ærlighet til virkeligheten

- Med Kjærlighet til norsk mat